

به: وزیر آموزش و پرورش
از: صاحب‌نظران تعلیم و تربیت

موضوع شماره ۱

درخواست‌های راهبردی وزیر آموزش و پرورش از رئیس جمهور
به پیشنهاد صاحب‌نظران

رونوشت: ریاست محترم جمهور

موسسه مطالعات راهبردی تعلیم و تربیت برهان

«آموزش و پرورش بیت‌الغزل مسائل بعد از انقلاب ماست. اگر همه کارمان را ما – چه کارهای زیربنایی چه کارهای روزمره – همه این‌ها را درست کنیم؛ صنایع‌مان را راه بیندازیم، کشاورزی‌مان را درست کنیم، ادارات‌مان را درست کنیم... اما [اگر] آموزش و پرورش به‌صورت بنیانی و عمیق در حال برنامه‌ریزی و طراحی برای آینده نباشد؛ فکر این نهال‌هایی که سخاوت‌مندان به‌دست شما سپرده است نباشد، آینده این انقلاب آینده بسیار بدی خواهد بود. همه این‌ها فرع است و این اصل. همه آن فعالیت‌ها و تلاش‌ها جسم است و این روح، همه آن‌ها حتی زیربنایی‌هایش ناظر به حال است این ناظر به آینده است؛ فرقی این است.»

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، بیانات در زمان ریاست جمهوری، ۲۵/۵/۱۳۶۲

سامانه بیت‌الغزل^۱ «دیدهبانی جمعی نظام آموزش و پرورش» را به عنوان مأموریت خود برگزیده است. بیت‌الغزل این مأموریت را از طریق الگوهای جمع‌سپاری و مشارکت فعالان این حوزه در قالب یک سکو (پلتفرم) دنبال می‌کند. در واقع، بیت‌الغزل انعکاس دهنده نظرات برآمده از شبکه فعالان این حوزه است که نیاز به طراحی برای شکل‌گیری به مرور زمان داشته و سطح نخبگی این شبکه متناسب با هر محور موضوعی طراحی‌شده، متغیر است. برای جمع‌سپاری و دریافت نظرات گاهی نیاز به استفاده از افکار جمعی در همه لایه‌های فعالان تعلیم و تربیت و گاهی یک شبکه تخصصی نخبگانی یا حتی یک شبکه تخصصی با دانش موضوعی خاص است.

دورنمای این سامانه تبدیل شدن به یک پلتفرم تخصصی و غیرسیاسی جمع‌سپاری نخبگانی با هدف پایش انتصابات، سیاست‌ها و برنامه‌های حوزه آموزش و پرورش در مسیر اهداف انقلاب اسلامی، منویات مقام معظم رهبری و اسناد بالادستی به‌ویژه سند تحول بنیادین آموزش و پرورش است. بر این اساس، با انتخاب مسئله مورد نظر و سپس انتخاب زیرشبکه‌ای از فعالان و صاحب‌نظران به اقتضای مسئله و طراحی ساختار و ابزار مناسب، جمع‌سپاری پیرامون آن مسئله شکل می‌گیرد.

هدف بیت‌الغزل زمینه‌سازی برای تبدیل فعالان تعلیم و تربیت به یکی از ارکان موثر تحول در نظام آموزش و پرورش رسمی با بهره‌گیری از دو رویکرد مشارکت و شفافیت است. بیت‌الغزل شکل‌گیری این فرایند را نمونه‌ای بدیع برای مشارکت عمومی نخبگان در حوزه تصمیمات و اقدامات مرتبط با وزارتخانه آموزش و پرورش می‌داند. مطابق سیاست‌های بیت‌الغزل گزارش‌های تولید شده توسط این سامانه از طریق بسترهای بیت‌الغزل و رسانه‌ها منتشر شده و برای مسئولان و نهادهای مرتبط ارسال می‌شود.

در فاز اول، با توجه به فرصت انتخابات، بیت‌الغزل به‌دنبال افزایش توجه به آموزش و پرورش در کنار دیگر زیرنظام‌های دولت از طریق بسترسازی برای مشارکت فرهنگیان در این زمینه بود که برای مشاهده جزئیات بیشتر می‌توانید به تارنمای بیت‌الغزل مراجعه نمایید.

در ادامه نظرات و دیدگاه‌های جمعی از صاحب‌نظران و مسئولان خواهد آمد که از ایشان خواسته شده بود از منظر خود پیشنهاد دهند که درخواست راهبردی وزیر پیشنهادی آموزش و پرورش از رئیس جمهور چه باید باشد. طبیعتاً توجه به این نظرات در وهله اول برای وزیر آموزش و پرورش و سپس برای شخص رئیس جمهور محترم و در نهایت برای همه فرهنگیان و اهالی تعلیم و تربیت می‌تواند قابل توجه و استفاده باشد.

^۱ beytolqazal.ir/

لازم به ذکر بیت‌الغزل در مقام تایید یا در مطالب بیان شده نیست و انعکاس دهنده نظرات جمعی از صاحب‌نظران و فعالان بوده است. همچنین بسته‌های دیگری پیرامون مسائل نظام آموزش و پرورش و راهکارهای پیشنهادی از منظر صاحب‌نظران برای اهالی تعلیم و تربیت منتشر خواهد شد.

آنچه در ادامه می‌آید توصیه و پیشنهاد جمعی از فعالان و صاحب‌نظران به وزیر آموزش و پرورش در جواب به سوال ذیل است:

«از نظر شما و به ترتیب اولویت حداکثر ۳ درخواست مهم وزیر آموزش و پرورش آینده از رییس جمهور، پیش از پذیرش مسئولیت، چه باید باشد؟»

سیدمحمد بطحایی

وزیر اسبق آموزش و پرورش

” پیگیری تحول در قالب یک پروژه ملی با ساختاری فراسازمانی

تجزیه و تحلیل‌های چند جانبه وضعیت کنونی آموزش و پرورش کشورمان، مسیری که در گذشته تاکنون پیموده و پیش‌بینی‌های معتبر از آینده‌ی نه چندان دور جوامع که نشانه‌های آن کاملاً هویدا است، نگرانی جدی را در مورد نظام آموزش و پرورش ایجاد می‌کند. اگر نظام آموزش و پرورش به معنای عام آن متناسب با نیازها و انتظارات، بازمهندسی و متحول نشود بی‌شک آینده مدرسه، آینده‌ی پر از ابهام خواهد بود که از مقبولیت لازم در جامعه برخوردار نیست.

مناسب‌ترین و آماده‌ترین نقشه راهی که باید مسیر آینده آموزش و پرورش را ترسیم کند، سند تحول بنیادین است که اجرای آن همواره به دلیل ورود نامناسب برای عملیاتی کردن آن به تاخیر افتاده است. هرچند گذشت زمان حدود ۱۰ سال از تولد این سند به تدریج موضوعیت و زمان برخی از توصیه‌ها و برنامه‌های آن را منقضی می‌سازد اما همچنان این سند می‌تواند فصل مشترک همه انتظارات از آموزش و پرورش در تراز جمهوری اسلامی باشد.

همه دلسوزان به فرهنگ و آموزش و پرورش و همه باورمندانی که نجات کشور را در گروه نجات آموزش و پرورش می‌دانند باید مصرانه و البته عالمانه بر استقرار سند تحول بنیادین اصرار ورزند.

اجرای این سند با توجه به تجاربی که در بعد از پیروزی انقلاب از تغییر و تحول در آموزش و پرورش داشتیم صرفاً در صورتی محقق خواهد شد که در قالب یک پروژه ملی با ساختاری فراسازمانی از آموزش و پرورش به اجرا درآید. پروژه‌ای که همه دستگاه‌های ذیربط اعم از دولتی و عمومی غیر دولتی و حتی خصوصی با تقسیم کار ملی به ایفای نقش در آن بپردازند.

محمود فرشیدی

وزیر اسبق آموزش و پرورش

”تشکیل شورای عالی اقتصاد آموزش و پرورش

اصلاح وضعیت منابع مالی آموزش و پرورش که بحث معیشت و رفاه نیز بخشی از آن است، جز با حمایت رئیس‌جمهور ممکن نیست. تجربه این چهل سال نشان می‌دهد که هیچ وزیر آموزش و پرورش نمی‌تواند که در این زمینه مشکل نداشته باشد. پیشنهاد من به طور مشخص این است که شورای عالی اقتصاد آموزش و پرورش متشکل از رئیس‌جمهور یا معاون اول در راس آن، وزیر اقتصادی، وزیر آموزش و پرورش، رئیس سازمان برنامه و بودجه و ... تشکیل شود و برای منابع مالی این وزارتخانه در آن جایگاه برنامه‌ریزی کنند. یک ظرفیت‌هایی در داخل آموزش و پرورش وجود دارد، مثل صندوق ذخیره فرهنگیان، بیمه معلم و .... یکی از منابع تأمین اقتصاد در دنیا بیمه و شرکت‌های بیمه‌ای هستند. بیمه معلم ظرفیت خوبی است که می‌توان دستور داده شود که این بیمه تقویت شده و دستگاه‌های دولتی دیگر بتوانند با این بیمه قرارداد ببندید. مثلاً برای صادراتی که انجام می‌گیرد یا بیمه آتش‌سوزی و مواردی از این دست و درآمدهای حاصل از آن می‌تواند کمک‌های جانبی خوبی به معلمین بدهد. تقویت بانک سرمایه یا در نظر گرفتن بانک دیگری برای معلمین کار دیگری است که می‌تواند دنبال شده و سود حاصل از آن برای آموزش و پرورش در نظر گرفته شود. یکی از کارهایی که این بانک می‌تواند بکند، این است که به معلمین مثلاً برای خرید اتومبیل و خرید مسکن وام بدهد.

برای ظرفیت‌های خارجی یک سری قوانینی موجود داریم و یک سری قوانینی را می‌توان ایجاد کرد. فرض کنید که در قوانین موجود، شهرداری‌ها پنج درصد از عوارض نوسازی را باید به آموزش و پرورش بدهند. قبلاً این کار انجام می‌گرفت ولی الان انجام نمی‌دهند. جایگاه این شورا به آموزش و پرورش قدرت می‌دهد تا قوانین این چنینی اجرا شود. یا برای مثال قبلاً قانونی بود که هر فرد دویست باب خانه می‌سازد، باید یک مدرسه بسازد که انبوه‌سازان فشار آورده و آن را حذف کردند. در شورای عالی آموزش و پرورش هم مصوبات خوبی هست که باید اجرا شود و اختیارات شورا زمینه اجرای آن را فراهم می‌کند. زمینه وضع و اجرای قوانین جدید نیز با کمک این شورا فراهم شود. برای نمونه فردی دوازده سال درس خوانده و از کشور خارج می‌شود، باید سپرده‌ای بابت تحصیلش بگذارد. اگر بازنگشت، هزینه آن در اختیار آموزش و پرورش قرار گیرد. یا درباره مسکن قانونی بود نسبت به فراهم کردن مسکن برای فرهنگیان که اگر اجرا شود، هیچ معلمی بدون خانه نمی‌ماند و کارهای دیگری که چه در زمینه معیشت و چه در زمینه رفاه می‌توان انجام داد و در حقیقت آن شورای عالی اقتصاد آموزش و پرورش می‌تواند به این مباحث کمک کند.

” حضور در جلسات شورای عالی آموزش و پرورش و هیئت امنای دانشگاه فرهنگیان

” ایجاد فرصت‌های دیدار رئیس‌جمهور با فرهنگیان در تهران و شهرستان‌ها

علیرضا علی احمدی

وزیر اسبق آموزش و پرورش

”تعلق عزم ملی برای ایجاد تحول بنیادین در آموزش و پرورش و پذیرش مسئولیت نهادهای حکومتی و دستگاه‌های دولتی و بنگاه‌های بزرگ خصوصی در اجرای برنامه‌های آموزش و پرورش مطابق با برنامه تقسیم کار ملی که مورد توافق قرار خواهد گرفت.“

”فراهم کردن شرایط صیانت از کودکان و نوجوانان برای حضور در فضای مجازی و همراهی مسئولین ICT و مرکز ملی فضای مجازی با آموزش و پرورش در این راستا.“

”توجه به اقتصاد آموزش و پرورش و نگاه سرمایه‌ای داشتن به آن به جای نگاه مصرفی و هزینه‌زا برای دولت.“

محمود امانی

دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش

”تعریف کلان پروژه ملی برای آموزش

از دید من راه‌حل نجات نظام آموزشی به این است که بزرگان نظام، وخامت اوضاع را درک کنند و برای اصلاح، آن را از شر برخوردهای سیاست‌زده وابسته به رفت و آمدهای رجال سیاسی و دولت‌ها حفظ کنند. قدم اول این است که بپذیریم یک کلان‌پروژه ملی به نام آموزش داریم. نه فقط آموزش از بدو تولد تا هجده سالگی بلکه تا تحصیلات عالی. زیرا تحصیلات عالی ما نیز رها است و پشت آن فکر و برنامه‌ای نیست و به اقتضای عرضه و تقاضای مدرک‌گرای بی‌حاصل جلو رفته است. در نتیجه صنعت ما با تحصیلات عالی تغذیه نمی‌شود. جامعه ما تغذیه نمی‌شود، حل مسئله ما نیز تغذیه نمی‌شود و در عین حال آن سیستم در اصالت تولیدات خودش مانده است و بر مبنای انتفاع دسته جمعی کسانی که درون آن هستند پیش رفته و هیچ کس دنبال نمی‌کند که این را به هم بزند.

در نتیجه اگر این مسئله را کلان‌پروژه ملی دیدیم، می‌شود یک گروهی از انسان‌های بزرگ، خارج از نظام سیاسی به مدت مثلاً ده سال از افرادی که بتوانند مسئله را در سطح ملی ببینند و با یک استواری و قدرت و با یک وفاق آن را پیش ببرند، تشکیل شود. این گروه با فراهم کردن شرایط، با یک نوع نگاه از بالا و عقلانیت، نقشه‌های راهبردی، طراحی‌های درست و مهم‌تر از هر چیز استمرار، عدم گسیختگی و انباشتگی تجربیات، در این راستا گام برداشته و ثانیاً وزیر هم عضوی از آن گروه باشد، آن نقشی که وزیر دادگستری برای قوه قضائیه ایفا می‌کند، ایفا کند. همان نقشی که وزیر دفاع برای بخش‌های دفاعی ایفا می‌کند، ایفا کند. این پیشنهاد می‌تواند فرمول نجات کشور شود.

سیدجواد حسینی

معاون وزیر و رئیس سازمان مدارس استثنایی

”استانداردسازی اعتبارات آموزش و پرورش

این باور در رئیس‌جمهور باید ایجاد شود و تلاش کند که در اعتبارات آموزش و پرورش به سمت استانداردسازی پیش برود. در حال حاضر بودجه آموزش و پرورش، هفتاد درصد پوشش تحصیلی را پاسخگو است در حالی که بیش از نود و سه درصد پوشش تحصیلی را نیاز داریم. رئیس‌جمهور باید این باور را داشته باشد که بیست تا بیست و پنج درصد اعتبارات کشور به آموزش و پرورش باید تعلق بگیرد. نمی‌گوییم فردا آقای رئیسی باید این کار را بکند در حالی که شاید عملاً امکان‌پذیر نباشد اما روند اینگونه باشد. مثلاً در طول برنامه هفتم اعتبارات آموزش و پرورش را که الان نه درصد است، به یازده درصد و در برنامه بعدی به چهارده درصد رسانده و در این روند حرکت کند.

”تصویب قانون خاص نظام تعلیم و تربیت

وزارت آموزش و پرورش پهن پیکرترین وزارتخانه و سازمان کشور است. یک ابرسازمان و به‌نوعی فراوزارتخانه است که شامل صد و پانزده هزار مدرسه، یک میلیون پرسنل، پانزده میلیون و پانصد دانش‌آموز است و هیچ وزارتخانه‌ای با این سطح از گستردگی نداریم. در بسیاری از نقاط، تنها چیزی که از حاکمیت هست، یک مدرسه است که پرچم جمهوری اسلامی را بر بالای آن برافراشته است و هیچ اداره و سازمان دیگری آنجا نیست. بنابراین بیشترین سطح تماس با مردم توسط آموزش و پرورش صورت می‌گیرد. اما این ساختار پیچیده‌ی فراوزارتخانه‌ای پهن پیکر با همان قانونی اداره می‌شود که مثلاً اداره هواشناسی اداره می‌شود. لذا به نظر من یکی از مشکلات کلی نظام آموزش و پرورش این است و راه‌حل آن تصویب قانون خاص نظام تعلیم و تربیت است که باید یکی از خواسته‌های وزیر باشد. این کار برای وزارت علوم انجام شد و بسیاری از مشکلات آن حل شده است. اگر برای وزارت علوم ضروری بوده که این چنین است، برای وزارت آموزش و پرورش خیلی ضروری‌تر است.

”اجرایی‌سازی رتبه‌بندی معلمان

از آنجا که بحث رتبه‌بندی معلمان به عنوان یک نیاز در جامعه فرهنگیان رفته و مهم نیز هست، دولت باید با همکاری مجلس آن را به سرانجام برساند. زیرا اگر الان به سرانجام نرسد، نیروی انسانی‌ای که این توقع درون آن ایجاد شده، افت شدیدی می‌کند و مطالبه این موضوع باید از خواسته‌های وزیر باشد.

رضوان حکیمزاده

معاون آموزش ابتدایی وزیر

”به رسمیت شناختن جایگاه آموزش و پرورش در توسعه کشور

باید درخواست اول وزیر این باشد که رئیس‌جمهور، نقش و جایگاه آموزش و پرورش را در توسعه و رشد و پیشرفت کشور به رسمیت بشناسد و بداند که نزدیکترین راه آموزش و پرورش است.

برای بروزرفت از بسیاری از چالش‌ها هیچ راه‌حل سریعی وجود ندارد و سریع‌ترین راه‌حل سرمایه‌گذاری از طریق آموزش و پرورش است. برای نمونه مصرف انرژی ما نادرست است، الگوهای کشاورزی ما اشکال دارد، تصادفات رانندگی ما بالاست، آمار طلاق در جامعه بالاست و حال چقدر مشاور در قوه قضائیه باید استخدام شود که مشاوره دهند به افرادی که از یکدیگر می‌خواهند جدا شوند. بسیاری از مسائل دیگر را نیز اگر در نظر بگیرید، بهترین راه‌حل، سرمایه‌گذاری از طریق آموزش و پرورش است.

برای نمونه مدارس را به بهانه کرونا تعطیل کردند که به نظر من کاملاً اشتباه بود. درحالی‌که همین دانش‌آموزان با آموزش‌های درست می‌توانستند سفیر سلامت شوند. با سرمایه‌گذاری رفتارهای درست روی آن‌ها، سریع‌ترین راه همچنان آموزش و پرورش است. اگر این مطلب به رسمیت شناخته شود، محاسبه و چرتکه را کنار گذاشته و با نگاه سرمایه‌ای به دنبال تربیت نیروی انسانی با کیفیت می‌رویم.

” سرمایه‌گذاری دولت برای تربیت اوان کودکی

یکی از مهم‌ترین خواسته‌های وزیر باید این باشد که تربیت اوان کودکی در قبل از مدرسه را به عنوان وظیفه دولت به رسمیت بشناسد و برای آن سرمایه‌گذاری کند تا از این نگاه غیر دولتی از بخش پیش‌دبستانی و مهدکودک خارج شویم و در جهت عدالت آموزشی پیش از دبستان حرکت شود. اگر در سال‌های اولیه سرمایه‌گذاری شود، تأثیر آن به نسبت هزینه‌کرد بسیار بالا است و هرچه این زمان از دست برود، باید سرمایه‌گذاری را بالا برد و تأثیرگذاری کم می‌شود.

این گزاره ثابت شده است که می‌توان اکنون سرمایه‌گذاری کرد برای اینکه در اوان کودکی کار شود، یا اینکه نه و در آینده زندان‌های بیشتری داشته باشیم، آسیب‌های اجتماعی بیشتری داشته باشیم و مواردی از این دست. این موضوع حرف بسیار مهمی است که دنیا به این سمت رفته است. مکرون، رئیس‌جمهور فرانسه، در سال ۲۰۱۸ پیش‌دبستانی را از سه سالگی رایگان و اجباری کرد. استدلال او این بود که، کودکان در خانواده‌های مهاجر از آنجایی که پیش‌دبستانی نمی‌روند، هنگامی که به مدرسه می‌آیند، در پذیرش ارزش‌های جامعه فرانسوی بر روی آن‌ها ناموفق هستیم و لذا باید از همان‌جا شروع کنیم.

” شرکت در جلسات شورای عالی آموزش و پرورش

یکی از اتفاقات تلخ این بود که رئیس‌جمهور سابق در طی هشت سال، هیچ کدام از جلسات شورای عالی آموزش و پرورش را شرکت نکردند و این اصلاً خوب نیست. منزلت‌بخشی از این‌جا شروع می‌شود و رئیس‌جمهور لازم است به این کار بها داده و در جلسات شرکت کنند.

قاسم احمدی لاشکی

معاون حقوقی و امور مجلس وزیر

”تشکیل کمیته‌ای ملی برای اصلاح نظام آموزش و پرورش

در تحول آموزشی هیچ راه میان‌بری وجود ندارد. باید برای تغییر، ائتلاف گسترده و اثربخش ایجاد نماییم. برای همین منظور لازم است، کمیته‌ای برای بحث درباره اصلاح آموزش و پرورش تشکیل شود. دنیای توسعه به این رسیده که آموزش و پرورش برای اینکه به نتیجه برسد، به بیست تا سی سال زمان نیاز دارد. پس هیچ وزیری نمی‌تواند بگوید که در دوره کاری خودم چنین و چنان بوده است. حداقل بیست تا سی سال وقت لازم است و از آن مهتر استمرار است. بنابراین از الآن باید افق‌های دور دست را برای آموزش و پرورش پیش‌بینی کنیم که به کجا می‌خواهیم برسیم.

”پشتیبانی رئیس‌جمهور از وزیر برای اجرای سند تحول

وزیر آموزش و پرورش اصلاً نباید سیاسی برخورد کند. باید سند تحول را به عنوان یک سند مقدس اجرا کند. هر چند ممکن است سند اشکالاتی داشته باشد که سازوکار اصلاح و به روزآوری آن دیده شده است و باید انجام شود اما هر کسی که رئیس آموزش و پرورش می‌شود باید سند تحول را به عنوان سند مقدس دنبال کند. در این مسیر وزیر باید همراهی رئیس‌جمهور در بحث بودجه و مسائل کلان را مطالبه کند.

همچنین از رئیس‌جمهور بخواهد که ایشان نیز اجازه ندهد که از بیرون بر روی انتخاب مدیران او فشار بیاورند و افراد را بر اساس یک مبنا انتخاب کند. هر کسی که ظرفیت اجرای سند را دارد، باید به عنوان مدیر انتخاب کند. افراد قوی می‌توانند سند تحول را پیاده کند و افراد سیاسی نمی‌توانند.

اسدالله اسدی گرمارودی

سرپرست اسبق دانشگاه فرهنگیان

”حمایت قاطع از دانشگاه‌های فرهنگیان و شهید رجایی در تامین نیروی انسانی مورد نیاز و نگهداشت و ارتقا آنها

” در اولویت قرار گرفتن حل مشکلات آموزش و پرورش

تعلیم و تربیت مهم‌ترین رکن نظام اسلامی است که شکوفایی و تعالی کشور در گرو بالندگی آن است. لذا مقدم بر هر مسئله دیگری در نظام جمهوری اسلامی باید سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، تدارک اجرا و حل مسائل و مشکلات آموزش و پرورش در اولویت قرار گرفته و از امور درجه اول کشور باشد. توجه به اینکه با آموزش و پرورش پویا؛ اقتصاد شکوفا، سیاست خارجی مستقل، و رشد و تعالی مردم و کشور متصور خواهد شد و در غیر این صورت هیچ‌یک از موارد فوق به صورت کامل محقق نمی‌شود.

یوسف نوری

رئیس اسبق مرکز فناوری اطلاعات و ارتباطات وزارت آموزش و پرورش

”توجه به در اولویت بودن و جایگاه توسعه‌ای آموزش و پرورش

باید به در اولویت بودن آموزش و پرورش توجه واقعی شود که همه آن را می‌گویند اما در دولت‌ها خیلی کمتر در عمل به آن پرداخته شده است و همان تعبیر رهبری که آموزش و پرورش بیت‌الغزل مسائل بعد از انقلاب است محقق شود. اگر آموزش و پرورش اصلاح شود، کشور اصلاح می‌شود. توجهی که شاهدیم کشورهای مختلف مانند فنلاند، ژاپن، آلمان و سنگاپور داشتند به اینکه نسبت مستقیم وجود دارد بین آموزش و پرورش مطلوب و توسعه، پیشرفت و آبادانی و نسبت معکوس وجود دارد بین رتبه و توجه به آموزش و پرورش در یک کشور و فساد در آن کشور. این مهم‌ترین مسئله‌ای است که وزیر باید از رئیس جمهور بخواهد.

”مکلف شدن همه دستگاه‌ها برای همکاری در راستای اجرای سند تحول

همه دستگاه‌ها مکلف شوند به همکاری برای اینکه سند تحول اجرا شود. برای اجرای واقعی نه شعاری سند تحول، برنامه در نظر گرفته شود. کافی است از متخصصان اجرای استراتژی استفاده شود که به راحتی می‌توانند نقشه‌راه برای آن بکشند و اجرایی شود.

” مصون ماندن انتصابات مدیران کل از سیاست‌زدگی

از رئیس جمهور خواسته شود، مدیران کل آموزش و پرورش استان‌ها همانند روسای دانشگاه‌ها در شورای عالی انقلاب فرهنگی انتخاب شوند تا از سیاسی بازی مصون بمانند و به معنای واقعی کلمه آموزش و پرورش برای برآوردن نیازها و خواست آموزش و پرورش باشد. حواشی و خواسته‌های برخی نمایندگان مجلس و مسئولان استانی در این زمینه، که عموم اوقات به حق نیستند، اگر ادامه داشته باشد نمی‌توان از آموزش و پرورش نتیجه مطلوب گرفت و شاید تایید مدیران کل در شورای عالی انقلاب فرهنگی این مسیر را هموار کند.

خسرو باقری

استاد تمام گروه مبانی فلسفی اجتماعی آموزش و پرورش
دانشگاه تهران

”تربیت فرزندان ایران زمین

رئیس "جمهور" در قبال هر زاده این سرزمین، صرف نظر از تعیین‌هایی چون جنسیت، آئین، قشر اجتماعی و نظیر آن‌ها، مسئولیت تأمین امکانات تربیتی را به عهده دارد.

”در پی خرد جمعی

پاسخ مناسب به مسئولیت مذکور در گرو آن است که همه ظرفیت خردمندی موجود در جامعه، نقطه اتکا قرار گیرد. دیدار و ارتباط پیوسته رئیس جمهور و وزیر آموزش و پرورش با صاحب نظران تعلیم و تربیت کشور و عرضه مشکلات به آنان و پی‌جویی پاسخ از آنان، راهی به‌سوی مقصد و مقصود است. خرسند شدن به هم‌نظران و خرسند کردن آنان، کوتاه آمدن از ظرفیت جمهور، خود مانعی برای تحقق آمال تربیتی آن است.

اردوان مجیدی

معمار سیستم در حوزه تعلیم و تربیت و برنامه درسی

”اگر وزیر تحولی نباشد، هیچ درخواستی کاری از پیش نخواهد برد!“

اگر وزیر منتخب، شخصی تحولی و آگاه به تحول و با عزم جدی است و رئیس جمهور او را آگاهانه انتخاب کرده است، قطعاً می‌داند که چه کسی را با چه مشخصاتی و برای چه اتفاقی انتخاب کرده، و همراهی همه جانبه لازم را با او در این مسیر خواهد داشت. اما اگر وزیر تحولی نباشد، یا رئیس جمهور با فهم ابعاد و قصد تحول او را انتخاب نکرده باشد، هیچ شرط‌گذاری و درخواستی هم کاری از پیش نخواهد برد. بنابراین طرح این درخواست‌ها غیر ضروری است.

برگرفته از

توصیه‌های جمعی دیگر از صاحب‌نظران^۲

”توجه راهبردی به وزارت آموزش و پرورش. رئیس‌جمهور محترم باید بدانند که آموزش و پرورش مهم‌ترین بستر پیشرفت کشور است. افرادی که قرار است باعث توسعه و پیشرفت کشور شده و آن را سوق دهند به اینکه در جامعه جهانی حرفی برای گفتن داشته باشند و آرمان‌های نظام که در اسناد بالادستی آمده را اجرایی کنند، در آموزش و پرورش باید تربیت شوند. بنابراین رئیس‌جمهور باید به آموزش و پرورش به عنوان یک راه حل پایدار برای رفع مشکلات جامعه توجه ویژه داشته باشد.

”تعلیم و تربیت فراتر از یک وزارت‌خانه. بسیاری از مسائل و مشکلات نظام تعلیم و تربیت در عین وسعت و عمق اثرگذاری، پنهان و خاموش هستند و حل آن‌ها از عهده یک وزارت‌خانه به نام آموزش و پرورش بر نمی‌آید. بنابراین همانگونه که مسائل کلان اقتصادی نیازمند هماهنگی‌های کلان حاکمیتی است، حل مسائل نظام تعلیم و تربیت و آموزش و پرورش نیز نیازمند جلسات متعدد سران قوا برای اقدامات هماهنگ ملی و حاکمیتی است. از طرفی در نگاه دولت و مجلس، به علت مشکلات بودجه‌ای و مالی، شخصیت وزیر بیش از آنکه فکری و فرهنگی و سازمانی باشد باید مقتدر و مالی باشد تا بتواند از مجلس و دولت پول و امکانات بگیرد. بنابراین وزیر باید مورد اعتماد و همراهی رئیس‌جمهور و مجلس باشد تا بهتر بتواند به ابعاد محتوایی وزارت رسیدگی کند.

”اقامه مدیریت تغییر در ارکان محوری حکمرانی فرهنگی-علمی دولت و ایجاد زمینه برای مدیریت بهینه منابع انسانی و مالی کشور؛ ایجاد زمینه برای بهره‌وری اقتصادی و فرهنگی و عدالت آموزشی پایدار در تمامی مقاطع آموزشی (آموزش ابتدایی تا آموزش عالی) کشور.

”همسویی و همراهی شوراهای تاثیرگذار در سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌های راهبردی آموزش و پرورش مانند شورای عالی انقلاب فرهنگی و شورای عالی آموزش و پرورش؛ همکاری و معاضدت با وزیر آموزش و پرورش در خصوص سیاست‌گذاری، تصمیم‌سازی و برنامه‌ریزی راهبردی.

”تمرکز بر تحقق مفاد اسناد بالادستی مصوب و پرهیز جدی از ارائه برنامه‌های جدید و تولید اسناد تکراری و بهره‌برداری حداکثری از ظرفیت تدوین برنامه هفتم توسعه و قانون بودجه سنواتی به منظور تحقق مأموریت‌های آموزش و پرورش.

”تشکیل یک تیم مشاوره‌ای قوی با موضوع آموزش و پرورش برای رئیس‌جمهور با هدف کمک به وزیر آموزش و پرورش و البته رئیس‌جمهور.

”حرکت به سوی شناسایی و تامین منابع مالی پایدار برای آموزش و پرورش و تلاش در جهت ترمیم جایگاه اقتصادی آموزش و پرورش و پاسخگویی به نیازهای آموزشی دانش‌آموزان و نیازهای معلمان در ابعاد متفاوت.

”فرهنگ‌سازی در جهت جایگاه تخصصی و اجتماعی معلم. ایجاد فرهنگ ارج نهادن به مقام و شأن والای معلم بین مردم و مسئولان کشور و زمینه‌سازی برای ارتقاء منزلت و شأن اجتماعی معلمان در بین آحاد جامعه از سوی مسئولان مربوطه به خصوص شخص ریاست محترم‌جمهور؛ تنظیم لوایح مرتبط با ایجاد پایگاه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی متناسب با شأن معلمان و هم‌ترازی معلمان با اساتید دانشگاهی در ابعاد اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی.

”تشکیل سازمان نظام معلمی با هماهنگی قوه مقننه.

”ممانعت از ورود افراد غیر متخصص به حوزه تعلیم و تربیت. ورود افراد غیر متخصص به حوزه تعلیم و تربیت در دو دهه اخیر

^۲ مشاهده کامل همه پیشنهادات در پروفایل افراد در تارنمای بیت‌الغزل امکان‌پذیر است.

رشد فراوانی داشته است. چه منتقدان که با مطرح شدن شان به حوزه‌های سیاست‌گذاری ورود کرده‌اند و چه دیگرانی که در آموزش و پرورش به دنبال نردبان ترقی خودشان هستند. دستگاه تعلیم و تربیت درست مانند فرزند یتیمی شده که همه می‌خواهند برایش پدرمادری کنند بدون آنکه صلاحیت و شایستگی لازم را داشته باشند.

”فشارها و سهمخواهی‌های سیاسی و جناحی در عزل و نصب مدیران تا پایین‌ترین سطوح شهرستان، عدم ثبات مفید در رده‌های مدیران و تأثیرپذیری از انواع انتخابات و عدم ثبات وزیران به دلایل مختلف از جمله مشکلات مالی وزارت از مسائل آموزش و پرورش است. عزل و نصب مدیران استانی بصورت فرایندی و توسط شوراهای تخصصی از جمله شورای عالی انقلاب فرهنگی و مبتنی بر نظام شایستگی و شاخص‌ها و تصمیم‌گیری کلان در سطح سران قوا درباره مباحث مالی و پشتیبانی وزارت و تمرکز بیشتر وزیر بر وظایف تخصصی می‌تواند راهگشا باشد.

موسسه مطالعات راهبردی
تعلیم و تربیت برهان
(غیردولتی، عام‌المنفعه)

borhanedu.ir